

A MárkusZínház tagjai 2000 körül a Szárnyas Sárkány fesztiválon. Fotó: Széman Richárd

Pandur Petra**GENERÁCIÓK BÁBSZÍNHÁZA****A MÁRKUSZÍNHÁZ**

Pilári Gábor és Vajda Zsuzsanna 1987-ben alapították meg kétszemélyes bábszínházukat, a MárkusZínházat. A magyar irodalmi klasszikusok és a népmesék feldolgoásaival, valamint közvetlen, improvizatív játékmóddjukkal kitüntetett helyet foglalnak el a hazai báb-játék képviselői között. Előadásaik nem csak a gyermekeket, hanem a felnőtteket is megszólítják.

– 1987-ben alapítottátok a MárkusZínházat. Sokáig vándortársulatként működtek a világ számos pontján megfordulva, majd 2012-ben állandó játszóhelyeteken, a pécsi Perczel utcában telepedtetek meg. Hogyan befolyásolták játéktílusotokat a különböző országokban, kultúrákban megismert bábos kifejezés módok, technikák? Ezek közül melyek hatottak a legerőteljesebben?

– VZs: Ha technikákat mondunk, akkor a cseh marionett hatása mindenképpen fontos. Ezzel vándorlási éveink legelején találkoztunk, Chrudimban. A vásári bábjáték is meghatározó volt: a közönséggel kommunikáló közvetlenség és a szókimonódó jelleg, ami a vásári bábjátékos és figura sajátja. Az improvizáció már a *commedia dell'arte*s eszközök közül való. Az is fontos része stílusunknak, hogy Pilári Gábor helyén van ebben a világban, hamar felismeri az adott helyzetet, és rögtön tud rá válaszolni, akár komikummal is.

– Előadásaitok között hangsúlyos helyen szerepelnek a magyar irodalmi klasszikusok, valamint a nép- és műmesék feldolgozásai. Miért éppen ezek a művek adják repertoárotok tartópillérét? Melyek a fő szempontok e művek kiválasztásakor?

– PG: Válogatásunk fő szempontja e mesék tökéletessége, és hogy anyanyelvünk szépségét a színpadon is próbáljuk visszaadni. S a dialektusokról akkor még nem is beszéltünk: ha az éppen Háromszékről, Somogyból, Debrecenből, a Hajdúságból vagy

Nógrádból jön. Ez mind-mind egy csoda. *Mesketé játékszínház*as foglalkozásainkon a gyerekekkel közösen dolgozunk fel meséket; fontosnak tartjuk, hogy a népmesék megmaradjanak. Ebből az következik, hogy vagy Petőfit és Aranyt vesszük elő, vagy Vörösmartyt, a *Csongor* és *Tündét*. Ez egyre nagyobb misszió, mert az a tapasztalatunk, hogy a gyerekek szókinccse nagyon-nagyon elszegényedett. De bízunk a gyerek vele született tehetőségében, hogy visszakérdez, ha valamit nem ért.

– VZs: Meg igazából miről és mit mesélünk? Hiszen van elég saját mesénk, s nem biztos, hogy idegen országokét kell színpadra állítanunk. Amikor elindultunk, az volt a célunk, hogy a határon inneni és túli magyar ajkú közönséget szólítsuk meg, nekik meséljünk a saját nyelvünkön és a saját kultúránkból. Mára változott a helyzet, a magyar népmesék már gyakran megjelennek a bábszínpadokon. Sok olyan feldolgozás születik, amely nem kötődik közvetlenül az eredeti meséhez, inkább karikírozza vagy maivá teszi azt. Nagyon népszerűek a mai mesék, vannak köztük egészen nagyszerűek.

A népmesék feldolgozása továbbá több szempontból is fontos. Fontos, hogy a gyerekek tisztában legyenek a saját meséinkkel, mert sok mesét ismernek ugyan a médiából, de azok között kevés magyar népmese szerepel. Megismertetésük érdekében a Kecskeméti Rajzfilmstúdió sokat tett a *Hetvenhét magyar népmese* sorozat létrehozásával. A színrevitel azért is fontos, mert ha az előadásra a szülő eljön a gyerekekkel, akkor a mese neki is üzen. A magyar népmesének ugyanis komoly üzenete van a felnőtt közönség és olvasó számára is. Mi egy kicsit ugyan elveszünk belőle, de a bábjainkkal és a játékunkkal hozzá is teszünk, így jut el az üzenet a közönséghez.

– Említettétek a vásári bábjátékos hagyományhoz való kötődést. Folyamatosan párbeszédet kezdeményeztek

a közönséggel, bevonjátok a játékba, reflektáltok a nézői reakciókra. Így nem csak a gyermekközönséget szólítjátok meg, hanem a felnőtteket is. A színpadra állított művek között olyanok is szerepelnek, amelyek kifejezetten a felnőtt (olvasó)közönség számára íródtak: például Petőfi A helység kalapácsa vagy Vörösmarty Csongor és Tünde című műve. Mi volt a koncepció ezek színrevitelénél? Kifejezetten a felnőtt közönséget kívántátok megszólítani?

– PG: Játszottuk e műveket úgy is, hogy ott ültek a gyerekek, de Vörösmarty nyelvezetét sokszor már a felnőtt sem érti. A Csongor és Tündénél és A helység kalapácsánál meghagytuk az eredeti nyelvezetet, de sok játékkal és kiszólással egészítettük ki. Ez a szándék a többi előadásunknál is megjelent. A régiségben a gyerekek többnyire vagy nem meséltek, vagy csak nagyon egyszerű, nagyon didaktikus módon. A gyerek ott ült a mesélővel, értette, nem értette, elaludt, de a szenzoraival befogadta a mesét. A mesélő – a faluban mindig volt egy-két nagy tudású ember, aki ismerte és előadta a meséket – soha nem a gyerekeknek mesélt, hanem a felnőtteknek. Sokszor nekünk is az az érzésünk a játékunk során vagy a játék végeztével, hogy ma megint a pedagógusoknak és a szülőknek játszottunk. De ez nem baj, mert közben a gyerek is jól érzi magát, megtalálja a maga kis játékeit, gegjeit, azt, ami neki fontos az előadásból. A szülő, a pedagógus rezgéseit, reakcióit a gyerek is érti, és örömmel konstatálja, hogy Panni néni, a dadus, meg anya, apa és nagypapa jól szórakozik. Ezt szoktuk családi vagy családoknak szóló bábszínháznak nevezni; nagy közösségnek játszunk.

– VZs: Tulajdonképpen a cél az, hogy megidézzük, visszahozzuk a régi mesemondók világát, azt, amikor este a tűz mellett vagy a családoknál sokan összegyűltek, a mesemondó elmesélte a történeteit, a gyerek pedig a szülő karjában rettegett, mert olyan rémséges sárkány érkezett. Ez a szocializációnak egy olyan útja, amikor a mesén keresztül avatják be a gyereket az életbe. És talán nekünk is sikerül ezt a meséinkkel úgy interpretálni, hogy a gyerekek utána könnyebben menjenek tovább az úton.

– Mind a mesék, mind a magyar klasszikusok színrevitelénél jellemzőtök a játékoság. Ezekben az előadásokban egyszerre jelenik meg az eredeti művek tisztelete, ugyanakkor az improvizatív, önreflexív játékmódnak, a nézővel való folyamatos interakciónak köszönhetően azok újraírása is. A Hős Miklósban például Arany János Toldiját egy rendkívül izgalmas keretjátékba helyeztük bele, amelyben Hős Miklós sorsát két angyal irányítja. Az égi és a földi szféra a játékmódot tekintve is elkülönül egymástól.

– VZs: Az embert óhatatlanul foglalkoztatják az életen túli dimenziók, létezésünk síkjai; az, hogy mi végre vagyunk a világon, hová tartunk, honnan jövünk. Amikor az előadást készítettük, azt gondoltuk, hogy ez a kiindulópont; úgy képeltük el, hogy létezik egy angyali laboratórium.

– PG: Ahol két időződő angyal műszakba megy, és valószínűleg ma is meg fogják kapni az ukázt a feljebbvalótól, hogy éppen kit kell teremteni. Az angyali időgépben egy morzén, a Sóhaj FM-en keresztül pedig jön a hír, hogy Lajos királynak hőst kell teremteni, mert az idegen vitézek szecskázzák a magyart. Ekkor a két angyal előveszi az angyali kartotékból az egyik lelkecskét; ő lesz Hős Miklós, Toldi Lőrinc legkisebb fia. Az angyali marionett színpadon pedig körülbelül hatvan percben eljátszunk, elpróbáltatjuk vele, hogy mi vár majd rá az életben, amikor „leszületik”.

– VZs: A cél nem az volt, hogy Arany János trilógiáját feldolgozzuk, mert az óriási falat lett volna. Arany olyan gyönyörűséges, költői képekben gondolkodik, amit egy bábszínház nem bírna el. Ezen kívül számítottunk arra, hogy gyerekek is ülnek a nézőtéren, akik nem értenék az eredeti mű szófordulatait. Márpedig ez egy nagyon erős, vaskos szöveg. Másrésztől, mivel egy lelket teremtünk, kevés lett volna, hogy csak a megírt Toldi-történetet játsszuk el. Mi életutat akarunk bemutatni, azt, hogy ki ez a Hős Miklós. Ezért lett Hős Miklós az előadás címe, hogy senki ne kérje rajtunk számon Arany János művét és költészetét; ez az előadás másról szól. Az angyali laboratóriumban mi csak elbeszéljük a földi lélek életének útját, de hogy majd születése után mit fog csinálni, az az ő dolga, amit majd Arany János ír meg.

Vajda Zsuzsanna *Az égigérő fa* előadás bábjaival, 2006. Szárnyas Sárkány-fesztivál, Nyírbátor. Fotó: Széman Richárd

Mátyás király szárnyai, 2005. Színpadra állította és a bábokat életre kelti: Pilári Gábor és Vajda Zsuzsanna, Kovács Márton muzsikáját Pilári Lili Eszter szólaltatja meg. MárkusZínház. Fotó: Széman Richárd

- VZs: A gondolat onnan jött, hogy ennek az országnak hősökre van szüksége. Annyi idegen hősünk van, Batman, Darth Vader és a többi. Az nem lehet, hogy nekünk nincsenek magyar hőseink.
- PG: Pedig még mennyi van...
- VZs: Így találtunk rá egy izomhősre Toldi Miklós személyében, és azt gondoltuk, hogy órála ugyanúgy lehet mesélni, mint az idegen hősökéről.
- *Az improvizatív, közvetlen játékmód, az állandó önreflexió úgy tűnik, hogy automatikusan hozza magával a humort, ami szintén rendkívül fontos összetevője minden előadásoknak.*
- PG: Úgy érezzük, hogy humor nélkül nem lehet létezni. Én például a mindennapokban, a hétköznapi életben is próbálom a fogaskerekeimet használni,

A Jánosvitéz, 2007 körül. Írta: Petőfi Sándor szándéka szerint a Társulat. Írókörtárs: Balogh Róbert, zenéjét szerzette: Kovács Márton, díszlet és báb: Fekete Dóra, Boráros Szilárd és Pilári Gábor

Csongor és Tünde, 1999–2000 körül Vörösmarty – Mozart nyomán. Játsszók: Vajda Zsuzsanna, Pilári Gábor, muzsika: W.A. Mozart, Kovács Márton, mindenek: Pilári Lili Eszter, Pilári Áron

akár benzinkútra, akár máshova megyek. De nagyon sokszor találkozom azzal, hogy mondandómnak nincs befogadója. Azt látjuk, hogy a színházból és a bábszínházból nagyon-nagyon kiveszett a humor. Akár a nyelvel, akár a nézővel való játék, akár az, hogy a cselekményben folyamatosan legyenek csavarok. Ezt mi szeretjük, és jól is működik.

– VZs: Szerintem a humort Gábor az apukájától örökölte. Nagyon fanyar humorral bír a papája.

– PG: Mind a mai napig. Nagyon sokat köszönhetek neki.

– VZs: Nagyon fontos az, hogy olyan élményhez jusson a néző – még akkor is, ha nehéz témát dolgozunk fel –, amibe bele tud helyezkedni, felül tud emelkedni, ki tud lépni mindennapi problémáiból, a megélhetési gondoktól kezdve az érzelmi problémáig. Ezért fontos, hogy az alatt az egy óra alatt, amíg nálunk vannak, ezeket le tudja rázni, és eszébe se jusson. Ennek egyik eszköze a humor, és az, hogy az adott situációkban mindig jelen vagyunk, s mindig éppen az adott beszólásra, helyzetre reflektálunk. Ha a nézőtérén történik valami, arra figyelni kell, a humor nyelvén beemelve azt az előadásba, s aztán visszajejteni, hogy a cselekményt vagy a történetet a dramaturgiának megfelelően tudjuk követni. Tragédiaként is fel lehet fogni, ha a nagy szél összedöntötte a díszletet, de akkor belezuhanunk egy helyzetbe, amiből aztán keserves kijönni. Ezt úgy is fel lehet fogni, hogy a szél is hozzátett valamit a történethez.

– PG: Miközben el is vett. Ennek az a konkrét élménye, hogy több mint húsz éve, amikor Sárospatakon Szentirmai Lacinál bemutattuk *A helység kalapácsát*, lementünk a Bodrog partjára. Akkor még benne voltunk a Bóbitás, Állami Bábszínház kötöttségben, és elképzelhetetlen volt, hogy *A helység kalapácsában* három szék legyen a díszlet, mint ahogyan most. De sokáig csak három faágas volt, ami szintén bőven elég. Ekkor mindazt, amit nagy kínkeserffel megépítettünk, elfújta a szél, belevitte a Bodrogba. Ott álltunk két órával az előadás előtt, és nem volt díszletünk. Akkor én gyorsan összeeskábáltam három ágast, amelyeket később otthon becsületesen megcsináltam, hogy szállítani lehessen. Ez

a három ágas tíz évig működött, és kiderült, hogy ezeket használva még nyitottabbá tudunk válni, még közvetlenebbé tudjuk tenni a nézőkkel való játékot. És nem kell díszlet, mert az csak megnyomorít, az ember görcsösen ragaszkodik hozzá. Hátramegyünk, visszajövünk, de minek?

– VZs: Nagyon számítunk továbbá arra, hogy mindenben ott van a játék szeretete. Van, aki már elnyomja, de ameddig játszani tudunk, addig sokkal könnyebben létezőnk, mint ha már játszani sincs kedvünk. Mi minden előadáson egy játékra hívjuk a nézőket, mi visszük a történetet, és – bár persze miénk a feladat nagy része, de – a nézőt is bekapcsoljuk, hogy játszasson velünk.

– PG: A nézők sokat segítenek. Az első előadásokra sok ismerős, barát jött el, akik egészen másképp reagáltak. Ismerik korábbi játékaikat, így őket másképp vittük bele a játékba, a cselekménybe. Ebből tulajdonképpen megint elindult egy olyan út, ahol nap mint nap lehetett sziporkázni, és aminek köszönhetően jól érzi magát az ember az előadásban.

– *Az előadásokban nem csak bábokat mozgató, életre keltő bábszínészekként vagytok jelen, hanem bábok nélkül, azok mögül előlépve olyan szerepeket is megformáltok, amelyekben az élő játék dominál. Mennyire hatott ez újszerűnek pályátok kezdeti szakaszában?*

– VZs: Akkor nem nagyon volt még ilyen. Nekünk szükségszerű volt, hiszen csak ketten vagyunk a bábszínházban, és hogy meg tudjunk mozgatni több szereplőt, ezt találtuk ki magunknak. A pályánk kezdetén még nem bújunk paravánok mögé. Akkor nyíltan vállaltuk, hogy mesélőként vagy valamilyen más szerepben is jelen vagyok, emellett pedig itt van a bábom, kommunikálok vele, hiszen én vagyok a lelke, a mozgatója. De a báb önálló lényként is mozog a színpadon. Most már inkább ebbe az irányba haladt a bábjátás, tehát az élő játék és a bábok együttesen vannak jelen.

– PG: Mi pedig visszabújtunk a paraván mögé. De ez nem baj. Nyilván még most is nagyon sokszor előjövünk. Az a játék, amit a csehektől, a lengyelektől, az oroszoktól vagy akár a dél-koreaiaktól láttunk, az egy alapvetően nyitott játék volt. A Fülöp-szigeteki marionettszínház is ilyen. Ezek nem

kukucska színházak voltak, a játékos nem volt bezárva a színpad mögé.

– VZs: Igen, de most már más dimenzióba lépett a bábjáték, a báb és annak használata. Mindig változásban van. Megjelent például a bábszínpadon az animáció; van, hogy jelzésértékű bábokat alkalmaznak, most pedig kezdenek újra megjeleníteni a bábfarmak. De pár évvel ezelőtt a kecskeméti Ciróka Bábszínházban például megszűntek. Akkor olyan előadásokat hoztak létre, amelyekben alig voltak bábok. Mi akkor a *Kathputli*-t vittük, s teljesen visszabújtunk a színpad mögé, csak a bábok szerepeltek.

– PG: Én megszálltja vagyok annak, hogy bármit, ami a környezetünkben van, meg lehet mozgatni, föl lehet zsinórozni, legyen az egy téglát, egy darab fát, egy kőt vagy bármi más. Ahogy például Massimo Schuster csinálja. Ha elhatározom, akkor csak víz-csapokkal, vagy csak épületgépészeti elemekkel hozok létre egy előadást, legyen szó akár a *Lear király*-ról. Nagyon jó irányok vannak. Ezért is szeretjük a bábjátékot, mert végeláthatatlan lehetőségek rejlenek benne.

– VZs: Az átlányegítés a fontos: hogy sikerül vagy nem sikerül.

– PG: Ha kijövök a bábszínpad elé, akkor az biztosan másról szól, mint az, amit a kukucska részben bemutatok, miután hátramentem. Ilyenkor fél lábbal benn is vagyok, meg kinn is vagyok. Ezt a két világot szerves összhangba kell hozni egymással. A *János vitéz*-ben imádjuk azt a jelenetet, amelyben bejön az óriás. De miért kellene óriásbábot készítenünk, és azt beszuszakolnunk Petrovics bácsi kicsi színházába, marionett színpadára, amikor csak föl kell húzni egy maszkot és le kell vetni a cipőt?

– *Legutóbbi előadásotok, a Grand Hotel kifejezetten a felnőtt közönséget szólítja meg. Miért éppen egy Rejtő Jenő-műre esett a választásotok?*

– VZs: Amikor megalakultunk, már akkor azt gondoltuk, hogy a felnőttekhez is akarunk szólni, és meg akarjuk mutatni, hogy a bábjáték nem csak gyerekeknek szóló műfaj. A *Grand Hotel* már azért készült, hogy csak a felnőttek jöjjenek. A kiindulópontunk az volt, hogy csinálunk egy krimi, és megmutatjuk a felnőtteknek, hogy ezt hogyan

lehet a bábszínházban, a bábszínház eszközeivel színre vinni. De akkor milyen krimi mutassunk be? Ne menjünk angol vagy francia írókhoz, nézzük meg, hogy van-e magyar közöttük. Így jött Rejtő és a *Vesztegzár a Grand Hotel*-ben. Az ismerősöket is kérdeztük, hogy mit szólnak hozzá, visszaigazolást vártunk. A korosztályunk és a nálunk kicsit idősebbek rögtön mondták, hogy imádták, szerették ezt a regényt, nagyon fontosnak tartják. Így tulajdonképpen már volt egy réteg, akikkel szólni tudtunk, és akik jönnek az előadásainkra. Ezért választottuk Rejtő Jenőt. Készülünk egy másik krimivel is, amit két év múlva tervezünk bemutatni. Még nem döntöttük el, de az már valószínűleg nem magyar krimi lesz.

– *Látszik, hogy komoly dramaturgiai munka áll a regény színpadi változata mögött.*

– VZs: Nem volt egyszerű; szerintem ez az egyik legbonyolultabb és legszövevényesebb Rejtő-regény. Először nem is gondoltunk erre a műre, de amikor elolvastam, annyira képszerű volt, vizualizálódott a történetek sora, hogy úgy éreztük, ezt kell választanunk. Amikor azonban nekiültünk megtalálni azt a dramaturgiai szálát, amire az előadást fölfűzhetjük, egy idő után megakadtunk és segítséget kellett kértünk Szabó Attilától. És akkor Attila írt, írt és írt.

– PG: Több mint nyolcvan oldalt.

– VZs: Kitalálta nekünk Szidóniát és Jenő urat. Utána pedig az volt a feladat, hogy az így létrejött szöveget hogyan tudjuk befejezni. Ahogyan egyre tovább haladtunk a regényben a kitalált újabb dramaturgiai vonalak mentén, mindig elérkezett egy pont, ahol megakadtunk. Mindig újra kellett gondolnunk a korábbiakat. Sok nagyszerű jelenet kimaradt, de így is két felvonásos az előadás. Megpróbáltuk bábbal hozzátenni azt, amit elvesztettünk azáltal, hogy színpadra alkalmaztuk. Körülbelül négy-öt száz oldalt írtunk a regény alapján, amit utána meghúztunk. Most harminckét oldalas a szövegkönyv, de még mindig kerekedik egy kicsit.

– *Ebben az előadásban is fontos szerepet játszik a nézővel való folyamatos interakció. Mennyire partner ebben a néző, a felnőtt közönség?*

A Hős Miklós, 2015. Rendezte és a játékot kitalálta: Vajda Zsuzsanna, dramaturg: Khaled-Abdo Szaida, tervező: Boráros Szilárd, zene: Kovács Márton – Csernák Z. Samu; Szereplők: Vajda Zsuzsanna, Pilári Gábor. MárkusZínház, Fotó: Miglinczi Éva

A Hős Miklós, 2015

– PG: Partner. Volt azért olyan, hogy nagyon félnékek voltak, s olyan is, hogy nagyon szószátyárok, de azt is meg lehet fogni. Mi bízunk benne, hogy a bábszínház fogadórészében lévő bevezetőjáték sokat segít a dolgon.

– VZs: Igen, de vannak, akik meglepődnek azon, hogy még nem lehet fölmenni a terembe, és nem értik, hogy miért kell itt várakozni.

– PG: Menekülnének be a terembe, azt hiszik, hogy ott nem éri majd őket semmi meglepetés.

– VZs: Ez a kis előjáték bevezetője annak, ami majd a teremben fog történni. Különbözőek vagyunk. Vannak, akik zárkózottabbak, de vannak olyanok is, akik nagyon szívesen játszanak. A közönség várja is ezt a fajta játékot: ha MárkusZínház, akkor számítanak rá, hogy ez is része az előadásnak. Nagyon sokan jönnek olyanok, akik még a gyerekeiket hozták hozzánk; ők azóta már felnőttek. Az ő gyerekeik pedig az unokáikkal érkeznek, így már

Grand Hotel, 2014. Rejtő Jenő Vesztegzár a Grand Hotelben című regénye nyomán írta Szabó Attila és Vajda Zsuzsanna, tervező: Grosschmid Erik, zene: Pilári Áron; Szereplők: Pilári Gábor, Vajda Zsuzsanna, Pilári Eszter Lili. Fotó: MárkusZínház – archívum

a harmadik generáció jön az előadásainkra. Ez nekünk visszaigazolás. Talán ezért nem lehet teljesen stílust váltani, mert megszokták, hogy a MárkusZínház ilyen: kint is és bent is játszik, bevonva a közönséget. Az improvizáció és szabad játék az előadásainkban dramaturgiai szempontból is nagyon fontos. Sokat segít abban, hogy bizonyos helyzeteket megoldjunk. Amikor már nem tudunk mindent képből megmutatni, nem tudjuk elénekelni, és az információt már nem lehet szóban, bábkon keresztül átadni, akkor elég, ha az adott szerepben lezajlik közöttünk egy rövid dialógus, és az megvilágítja, hogy miről van szó.

– *Tavasszal Indiában is jártatok. Szakmai szempontból miért tekinthető fontosnak ez az út?*

– VZs: Már több ízben jártunk Indiában. Huszonöt évvel ezelőtt határoztuk el, hogy elindulunk, mivel Indiát a bábjáték egyik őshazájának tekintjük. Öt-hatféle különböző bábtípus található meg ott, és mindegyiknek más a gyökere. Kíváncsiak voltunk arra, hogyan működik az ottani bábjáték, és mi az, amit hazahozhatunk és hasznosíthatunk belőle. Valamint arra is, egyáltalán milyen az igazi, tradicionális indiai bábjáték. Így ismertük meg három évvel ezelőtt a radzsaszatáni kathputli játéformát, idén tavasszal pedig egy árnyjátékost látogattunk meg, Ramachandra Pulavart, az egyik utolsó temp-lomi bábjátékost. Állítólag nincs is több Keralában. Most Kerala volt a fő bázisunk.

– PG: Egy kathakali bábossal is találkoztunk, Gopal Venunak hívják és 2009-ben Magyarországon is játszott a családjával. Ő a pavakathakali egyik utolsó képviselője. A pava magát a bábót jelenti.

– VZs: Ő egy kesztyűs bábos; hivatásosan már csak egyedül ők működnek.

– PG: Ez szintén egy családi vállalkozás.

– VZs: Nagyon izgalmas volt az árnyjátékosokkal való találkozás. Nem gondoltuk, hogy ennyire a vége felé jár a tradíció. Azért indultunk el most az árnyjáték irányába, mert tavaly májusban Isztambulban jártunk, ahol meglátogattuk Cengiz Özek karagöz árnyjátékost. Mivel az adatok szerint 2017-ben lesz 500 éves az első írásos megemlékezés a karagöz játék létezéséről, azt tervezzük, hogy társulunk az ünnepségükhöz. Mozgósítanánk a magyarországi bábjátékosokat, bábszínházakat, és szerveznénk egy ünnepséget a karagöz-játék 500. születésnapjára. Azért indultunk el most árnyjátékost keresni, mert lehet, hogy Indiából is hívnánk majd vendéget.

– PG: Ez egy országos rendezvény lenne, több helyen játszanánk. Összefognánk a Vojtinával, a Vaskakassal, a Bóbitával, a Budapest Bábszínházzal, illetve a szombathelyiekkel, és valószínűleg a Cirókéval is.

– VZs: Megpróbálunk mindenkit mozgósítani. Nagyon örülnénk, ha ez megvalósulhatna.

GENERATIONS OF A PUPPET THEATRE

In 1987, Gábor Pilári and Zsuzsanna Vajda founded their two-person puppet theatre, the MárkusZínház. (They still work under this name, although their ensemble now includes their grown children and co-workers.) Their performances appeal to children and adults alike, and they hold a prominent place among Hungarian puppeteers with their engaging improvisatory methods and their renditions of Hungarian literary classics and folk tales. Improvisation is an important element in their dramaturgy, but their style has been greatly influenced by the Czech marionette theatre, as well as fair and market puppetry. But Gábor Pilári's uniquely personal style of direct communication with his audience has had a decisive influence in their performances. Whether the MárkusZínház performs inside or open air, they never fail to involve the audience. Presently they are preparing the Hungarian celebration of the 500-year anniversary of Karagöz theatre in 2017.